

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Cap. 4. An Incarnatio fuerit neceßaria, vt æqualiter satisfieret pro peccato, vbi an peccatum habeat malitiam infinitam, & an repugnet creatura infinitè perfecta vel simpliciter vel in aliquo genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39069

nec talis offensa quæ sitretractabilis per pænitentiam: quippe neminem potest pænitere actionis quam ipse vetè non fecit.

C A P V T I V.

An Incarnutio fuerit necessaria, ut equaliter satisfaceret pro peccato: ubi an peccatum habeat malitiam infinitam, & an repugnet creatura infinita perfectio vel simpliciter vel in aliquo genere.

60. **S**upponimus, quod probatum est in l. de actibus humanis, omne peccatum esse essentialiter offensam Dei & depēdere essentialiter à cognitione saltē confu-
sa

sa diuinæ displicentiæ, ac pro-
inde habere quandam infini-
tatem, quam in eo agnouit.
Thom. ex dignitate persone
offensæ. Negamus tamen pec-
catū mortale habere malitiā
simpliciter infinitam. Sicut
enim infinitum simpliciter est
quod simpliciter nullum ha-
bet finem in sua entitate ul-
tra quem finem possit cresce-
re per aliquod augmentum;
ita infinitum in aliquo genere
est id quod in eo genere non
habet finem; nec potest auge-
ri. Quo circa, sicut in *tractatu*
de charit. probauimus impli-
care quantitatem omnem
creatam simpliciter infinitā,
ita nunc asserimus implicare
infinitum creatum in quolibet
genere rerū. Probatur nā om-
ne

ne creatū est tale vt per augmentū alicuius ex eo genere fiat maius, & perfectius in illo genere. Nulla enim creatura distinguitur ab alia creatura per puram negationem perfectionis vt alibi vidimus, ergo omnis creatura addita alteri facit aliquid plūs, & melius in eo genere, in quo additur.

61 Et hoc ipsum pertinet ad diuinam omnipotentiam, vt semper id quod ponit de nouo, faciat aliquid maius, & pulchrius, quam id, quod produxit antea. Ideo potest quidem dari aliquod ens creatū quod sit supra perfectionem plurium, & plurium entium etiam collectiuē acceptorum finitè in infinitum vt v.g. substantia

stantia supra perfectionē acci-
dentium; homo supra perfe-
ctionem brutorū, & cetera; sed
hoc non officit limitationi en-
tis finiti, quia adhuc accidens
cum substantia, & brutum
cum homine faciunt aliquod
complexum perfectius, & sic
non distinguuntur ab illis per
meram negationem: at si da-
retur ens infinitum in aliquo
genere, deberet non habere
vllum finem perfectionis in eo
genere, & propterea non au-
geri per quodcunque addita-
mentum ex rebus eiusdem
generis, quod repugnat limi-
tationi creatæ.

62. Neque valet argumē-
tum calculatorium, quòd sci-
licet e. c. quatuor equi sunt
duplò meliores, quàm duo, &
octo,

osto, quā quatuor, & sic deinceps: ergo homo qui est melior quacumq; collectione maiori, & maiori equorum, est melior duobus equis supra omnem proportionem finitam, ac proinde est melior infinite. Mendosa enim est consecutio; quippè quæ supponit excessum illum bonitatis esse in eodem genere, sed ubi res sunt diuersi generis, non habent cōmunem mensuram homogeneam, & sic nō est necesse, vt talis excessus vnius bonitatis respectu alterius sit infinitus; quādo quidē nō fit per vllas duplicationes. Deus quidem est ita diuersi generis, vt sit infinite perfectior creaturis; quia ita continet singulas earum perfectiones, vt additio
crea-

creaturæ non constituat quid
melius solo Deo.

63 Quod si velimus com-
parare excessū quo B superat
A cum alio excessu, quo C su-
perat B; quæ tria sint diuersi
generis, consulenda erit quæ-
dam mensura non quidem
homogenea cum rebus men-
suratis, sed tamen vna & eadē
singulis applicabilis. Quæ pro-
fecto mensura non potest esse
infinita perfectio Dei cui ali-
qua magis, aliqua minus assi-
milentur: nam ab hac omnes
creaturæ infinitè distant, & sic
distantia ab illa nō potest esse
mensura maioris, vel minoris
excessus in perfectione.

64 Igitur sic philosophari
licet: Mensura perfectionis in
omnibus rebus est aptitudo ad
suum

suum finem & per hoc Deus est infinitè, & supra omnē mēsuram perfectus, quia ad nullū finē ordinatur. Sed est finis ad quem cūcta ordinātur. Quare vel tres illæ res quæ cōparātur inter se sūt incapaces boni proprii, & alicuius foelicitatis, vt plantæ, metalla &c. vel capaces, vt res cognoscitiuæ, & rationales. Si incapaces, mensura perfectionis in illis est vis cōcurrenti ad foelicitatē creaturarū rationaliū, & ad gloriam Dei, hoc est ad manifestationē diuinæ perfectionis: Nā totū genus huiusmodi rerū ordinatur essentialiter vt medium ad bonū rerū rationaliū, & diuinā gloriā, vt supra diximus ex S. Th. & quoniā id quod est simpliciter, & quod agit simpliciter

ter

ter & vt quod est substantia, accidens verò est & agit vt quod sicut alibi declarabitur; Ideò ex genere suo quaelibet substantia est perfectior quolibet accidente, habet enim aliquam perfectionem simpliciter, cum accidens nullam habeat nisi secundum quid; hoc est tanquam id quo aliud perficitur.

65 Si autem comparemus tres creaturas diuersi generis, sed capaces foelicitatis, pariter mensura desumenda est ex aptitudine ad finem, hoc est ad foelicitatem propriam, ad quam huiusmodi genus creaturarum essentialiter ordinatur. Et quoniam mensura maioris, vel minoris foelicitatis est maius vel minus gaudium ex ea resultans, ideò vltima

com.

communis mensura perfectio-
nis in eis erit capacitas gau-
dij. Itaque si gaudium, cuius
est capax C; magis excedat
gaudium cuius est capax B,
quàm hoc excedit illud gau-
dium cuius est capax A, ma-
ior erit exuperantia perfectio-
nis C supra B quàm B supra A,
gaudium enim est id ad quod
omne bonum tandem ordi-
natur, & est tanquam quies
in bono vt loquitur S. Thom.

66 Potest obijci: Christum
in sententia S. Thomæ 3. p. q.
10. art. primo in corp. cogno-
scere infinita in Verbo, quod si
cognitio creata potest tendere
in infinita, videntur recurrere
omnia argumenta quæ con-
gessimus alibi contra infinitū
in quantitate; Sint enim duæ

co-

cognitiones, quarum altera
 cognoscat vnam infinitatem
 hominum, altera aliam, tertia
 verò cognoscat quoscunque
 homines cognoscit secunda
 & insuper Petrum à neutra co-
 gnitum; porrò videtur pro-
 bari tam secūdam, quàm ter-
 tiam esse æqualem primæ: &
 tamen sunt inæquales inter se.
 Vno verbo omnes illæ instan-
 tiæ, quas ibi attulimus contra
 infinitū, poterunt aptari huic
 casui.

67 Respondemus tamen
 implicare cognitionem crea-
 tam quæ cognoscat infinita
 directè in ipsis; & ideò S. Tho-
 dicta q. 10. ar. 3. ad primū non
 concedit Christum cognosce-
 re infinita nisi in aliquo vno
 puta in aliqua creatura, in cuius

po-

potentia existunt infinita, & principaliter in ipso verbo: in quo scilicet Verbo Christus comprehendit illam creaturam. hoc posito non possunt dari illæ comparationes trium cognitionum prædictarum. Nam si in materia ex. g. cognoscitur distinctè vna forma substantialis, debent cognosci omnes infinitæ possibiles, vt pote cum quibus materia habet similem connexionem. quare non poterunt dari illæ duæ cognitiones tendentes in infinita ita, vt altera excedat alteram per vnicum indiuiduum ex illa infinitate terminatiuè, & indirectè cognitum. Et tota comparatio earum cognitionum fieri debet secundum comparationem obiecto-

P. rum

rū directè cognitorū, quorum
alterum erit perfectius altero.

68 Quamuis verò idem
S. Doctor existimet Christum
cognoscere etiā omnia futura
vt dicto art. 3. in corp., que ta-
men non possunt cognosci ex
comprehensione vllius entita-
tis finitæ vt potè non habentis
cum illis necessariam conne-
xionem; nihilominus huic dif-
ficultati responderi potest eū
non loqui de cunctis plane fu-
turis; quippe negat ex eò, quod
Christus cognoscat futura
ideò ab eo cognosci infinita
eo quod, inquit, *Status generatio-
nis, & corruptionis non durat in
infinitum. Vnde est certus nu-
merus non solum eorum, que sunt
absque generatione sed generabi-
lium, & corruptibilium.* Putauit

er.

ergo fottasse S. Thomas non esse necessarium, à Christo cognosci semper actu distinctè omnes eiusmodi operationes futuras, sed tantum & entia substantialia futura, & etiam illa accidentia, quæ vel erunt æterna, vel conferent ad statum æternum.

69 Alia verò futura possunt cognosci à Christo semper non actu, sed habitu: non quidem per visionem beatificam; sicut aliqui putarunt Christum habitu cognoscere in verbo quidquid Deus potest facere eo quod ita cognoscat verbum, ut quidquid velit cognoscere, conuertendo se ad verbum, eius cognitionem in Verbo accipiat: id enim refellit S. Doctor q. 20. de scientia animæ

Christi art. 5. in corp. quoniam
quilibet Beatus quantum ad vi-
sionem beatam, qua videt ver-
bum, & res in verbo, non patitur
successionem in intelligendo, quia
secundum Augustinum 14. de
Trinit. cap. 6. in patria non
erunt volubiles cogitationes: Po-
test tamen Christus ex vi suae
excellentiſſimæ visionis bea-
tificæ habere ius ad hæc co-
gnoscenda, quando cunque
voluerit per claram reuelatio-
nem extra verbum. Et idem
dico de infinitis durationibus,
si hæc distinguantur actu, &
non tantum potentia inter se.
Cæterum non posse dari uni-
cam cognitionem aut realem
in creaturis, aut virtualem in
Deo, quæ tendat in omnia pla-
nè futura si hæc sunt infinita

or-

De Incarn. &c. Cap. IV. 341
ordinata secundum dependē-
tiam, demonstratum est vbi
egimus de infinito *in tractatu*
de charitate.

70 Rursus obijci potest,
illas negationes quas ibi nos
admisimus exclusivas indiui-
sibiliter infinitorum bonorum,
habere malitiam infinitam;
Sed respōdetur duplicem con-
siderari posse malitiam. Alte-
ra quidem positivam, seu qua-
si positivam, quæ scilicet est
fundamentum positivi mæro-
ris in subiecto si sit cognosciti-
uum, vel in domino illius. Et
hæc malitia non tam habet
pro mensura bonum quo pri-
uat, quàm debitum habendi
tale bonum. Quo circa semper
hæc malitia est finita; quia
nulli creaturæ debetur nisi bo-

P 3 . num

num finitū idq; debetur debito finito. Altera malitia est negatiua, hoc est impeditiua maioris gaudij possibilis in subiecto, vel in domino illius, vt supra. Et hæc pariter est semper finita, quia semper potest augeri per vltiorem, & vltiorem defectum boni. Quod si daretur aliqua negatio quæ indiuisibiliter excluderet omne ens creatum, hæc vtique non haberet infinitam malitiam simpliciter, nō enim excluderet infinitum bonum, nec tolleretur infinitum ens hoc est Deum; imò nullam haberet malitiam in sensu proprio, sed solum in sensu alienate; nec enim esset mala creaturis, quippe quæ nullæ vnquam essent, ei verò quod nunquam est,

est, nihil est malū; nec esset mala ipsi Deo; quippe qui remaneret equè felix sicut nunc est.

71. Præterea opponi potest merita Christi esse quid creatū, et tamen infinitum in genere meriti. Sed responderetur merita Christi esse quid finitum in se in ratione bonitatis: sed esse perfectionem non meritorum, sed ipsius Christi ut per illas actiones finitas illi debeatur proemium sine categorematicè infinitum. Sicut etiam entitas muscæ est aliquid finitum, & tamen Deus propter illam est infinitè laudabilis. quæ infinitudo non est muscæ, sed Dei.

72. Excluso semel infinito a quolibet genere creaturarū, excluditur etiā a ratione peccati. Et primo quia nullum

malum potest esse infinitum. Velenim est necessariū, vel cōtingens. non quidem necessarium quia omne necessarium est bonum ex Aristotele 12. met. cap. 7. neq; etiam contingens. nam omne contingens ideo est contingens, & potest esse, quia est liberum alicui causæ volitiuæ illud ponere, & non impedire, omnis autem causa volitiua reducitur tandem in primum volens, hoc est Deum, qui operatur sapientissimè, ac proinde non errat in cognoscēdis prædicatis obiecti. Non ergo posset dari malum infinitum cōtingens quin Deus cognosceret illud esse tale, & quin liberè abstineret ab eo impediendo. Sed impossibile est, vt voluntas non efficaciter oderit, ac repudiet

malum infinitum cognitum
vt tale, sicut etiam impossibile
est quod non amet, & non ve-
lit bonum infinitū cognitum
vt tale. tantam enim habet
vim bonum ad excitandum
amorem, quantam habet ma-
lum ad excitandum odium;
ergo malum infinitum con-
tingens est impossibile. Rur-
sus peccatum non aufert infi-
nitum bonum scilicet Deum.
ergo non est infinite malum.

73. Nec dicas à peccato
auferrī infinitum bonum quā-
tum est ex se, dum eripit Deo
rationem vltimi finis. Nam si
hoc valeret etiam amor Dei
tum supernaturalis, tum natu-
ralis esset infinite bonus, quan-
doquidem in eodem sensu tri-
buit Deo quantum est ex se

P. S. om.

omne bonum, quod Deus habet, & ipsam rationem ultimi finis. Cæterum nihil dicitur facere quantum est ex se effectum absolute impossibile fieri: neque affectus ad mensuram talis effectus chimerici accipit bonitatem vel malitiam. Tunc enim affectus æstimatur perinde ac actus; quando actus ipse est simpliciter possibilis; ac proinde quando affectus posset in aliquo casu esse effectivus illius actus. De reliquo affectus ille, quo quis cuperet destruere Deum, non habet procul dubio tantam malitiam, quantam haberet si id fieri posset: nam in hoc casu Deus teneretur illum impedire. Et certè non punitur in inferno tanta poena intensiva, quam
non

non possit dari maior ergo ha-
bet grauitatem finitam, vt po-
te augmentabilem ex addita-
mento alterius peccati.

74 Et hinc sumitur alia
ratio pro finitate peccati mor-
talis: Illud enim est in aliquo
genere finitum, quod in eo ge-
nere potest augeri. omne enim
augmentum supponit finem,
ultra quem extendatur. Neq;
dicas peccata mortalia habere
inæqualitatē dumtaxat in
ratione malitiæ, non autem in
ratione offensæ diuinæ, qua-
rum prior consistit in conuer-
sione ad bonum commutabi-
le; posterior verò in auersione
à bono incommutabili: & in
hac secunda ratione pecca-
tum mortale esse infinitum.
Nam contra est; quoniam ma-

gis auertitur à Deo & magis
offendit Deum qui maiorem
eius indignationem volunta-
riè incurrit: Sed ex duobus
inaequaliter peccantibus ille,
qui grauius peccat, voluntariè
incurrit grauiorem indigna-
tionem Dei: ergo ille magis
auertitur à Deo magisque Deum
offendit. Et porrò vel malitia
peccati mortalis, & offensa
Dei sunt omnino idem, vel se
omnino exæquant, vt patebit
rem ingenuè contemplanti.
Quare si altera est finita, ambae
sunt finite.

75. Non ergo euincit infi-
nitatem simpliciter peccati
mortalis infinitudo Dei offensa
adhibito argumento calcula-
torio; quandoquidem satis su-
pra ostensum est, ex hoc argu-

men-

mento non probari infinitatē
determinatē, sed disiunctiue
aut infinitatem, aut transitum
ad genus superius. alioquin
nulla esse species rerū habens
sub se aliam speciem inferio-
rem, quin esset simpliciter in-
finitē perfecta. Leue quoque
est argumentum desumptum
ex infinitate durationis in pæ-
na; alioquin æquē probaretur
infinitudo meritorum, tum
supernaturaliū in natura ele-
uata; tum naturalium in na-
tura pura, vt potē quibus præ-
mium aliquod æternum debe-
batur. Hęc enim est conditio
naturæ rationalis vt debeat
sistere in aliquo termino boni
vel mali; quippe nisi terminus
boni posset esse naturaliter fir-
mus, & æternus homo appeti-

tu

tu naturali appeteret aliquid
impossibile, dum appetit per-
petuam foelicitatem. E con-
trario nisi pæna deberet esse
æterna, Deus non esset summe
timendus; siquidem omne
temporale potest contemni, ut
potè non oppositum cum ul-
timo fine, quem solum neces-
sario desideramus. Ex alijs er-
go capitibus, quam ex inequa-
litate durationis debuit desu-
mi inæqualitas poenæ, vel præ-
mij in ordine ad inæqualia
grauia peccata, vel merita.